

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/22/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116213744
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1116213744.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobcu: O. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/X, N., zastúpeného: Advokátska kancelária LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, proti žalovanému v1. rade: MH INVEST, s.r.o., IČO: 36 724 530, so sídlom Mlynské nivy 44/A, N., zastúpenému: MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom Dunajská 15/A, N., v 2. rade: O. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/XXX, U., zastúpenému: BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Hviezdoslavovo námestie 25, N., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 05. septembra 2019 pod č.k.18C/443/2016-282 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovaným v 1. a 2. rade priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Odvolanie v zamietajúcej časti návrhu na prerušenie konania o d m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Návrh na prerušenie konania zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný v 1. rade má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalovaný v 2. rade má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou podanou dňa 24.06.2016 domáhal určenia vlastníctva k nehnuteľnosti parc. registra "C" č. XXXX, orná pôda o výmere 13 342 m² v spoluvlastníckom podiele 5/12 a parc. registra "C" č. XXXX, orná pôda o výmere 5.006 m² v spoluvlastníckom podiele 1/1 v kat. území U., obec U., okres D., zapísané na LV č. XXXX. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 07.07.2015 uzavrel so žalovaným v 2. rade zámennú zmluvu, ktorou si zamenili spoluvlastnícke podiely k pozemkom. Stal sa vlastníkom predmetných nehnuteľností na základe rozhodnutia Okresného úradu Z., kat. odbor pod č. V 5703/15. Dňa 29.02.2016 vydal Okresný úrad D. rozhodnutie o vyvlastnení nehnuteľnosti v prospech žalovaného v 1. rade. Jeho vlastníctvo bolo spochybnené žalovaným v 2. rade. Vlastníkom pozemkov bol v čase žaloby žalovaný v 1. rade a tieto boli zapísané na liste vlastníctva č.XXXX.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že dňa 07.07.2015 žalobca so žalovaným v 2. rade uzavrel zámennú zmluvu číslo Q11+Q16a. Žalobca bol vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. H., obec Z., nehnuteľnosť zapísaná na LV číslo XXXX, parc. reg. "E" XXXX/X, orná pôda o výmere 10 916 m² v spoluvlastníckom podiele 3/4 a žalovaný v 2. rade bol vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. U., obec U., okres D. nehnuteľnosť zapísaná na LV číslo XXXX, parc. reg. "C" XXXX,

orná pôda o výmere 5066 m², podiel 1/1 a nehnuteľnosti zapísanej na LV číslo XXXX parc. reg. "C" XXXX orná pôda o výmere 13342 m², spoluvlastnícky podiel 5/12-in. Na základe zámennej zmluvy došlo medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade k zámene predmetných pozemkov. Dňa 29.02.2016 bolo vydané rozhodnutie o vyvlastnení nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. U., nehnuteľnosť zapísaná na LV číslo XXXX parc. číslo XXXX, orná pôda o výmere 13342 m² a LV číslo XXXX parc. číslo XXXX orná pôda o výmere 5066 m² v prospech žalovaného v 1. rade. Nehnuteľnosť sa vyvlastňovala žalobcovi. Právoplatnosťou rozhodnutia Okresného úradu D., odbor výstavby a bytovej politiky č. OÚ-NR-OVBP2-2016/006512-5 zo dňa 29.02.2016 došlo k vyvlastneniu predmetných nehnuteľností v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o.. Náhrada za vyvlastnenie pozemku bola v zmysle rozhodnutia OÚ D. uložená do úschovy Slovenskému pozemkovému fondu. Ako vlastníkom nehnuteľnosti je v katastri evidovaná spoločnosť MH Invest s.r.o., žalovaný v 1. rade, ktorý nadobudol vlastníctvo vyvlastnením. Uznesením pod č. k. 18C/443/2016-242 zo dňa 08.07.2019 pripustil zmenu žaloby tak, že súd určuje, že žalobca bol výlučným vlastníkom pozemkov registra "C" v kat. úz. U., obec U., okres D. s parcelným číslom XXXX/1, ostatné plochy o výmere 401 m², s parcelným číslom XXXX/2, ostatné plochy o výmere 3189 m² a s parcelným číslom XXXX/3, ostatné plochy o výmere 1476 m² a podielovým spoluvlastníkom pozemkov registra "C" v kat. úz. U., obec U., okres D. s parcelným číslom XXXX/1, ostatné plochy o výmere 741 m², s parcelným číslom XXXX/2, ostatné plochy o výmere 7713 m² a s parcelným číslom XXXX/3, ostatné plochy o výmere 4888 m² v podiele 5/12 ku dňu ich vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 29.02.2016 Okresného úradu D., odbor výstavby a bytovej politiky, č. OÚ-NR-OVBP2-2016/006512-5. Z obdobných vecí vedených súdom a z odôvodnenia rozhodnutia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To mal vedomosť o tom, že vláda Slovenskej republiky dňa 8.7.2015 uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby "Vybudovanie strategického parku" a dňa 13.7.2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR Osvedčenie o významnej investícii č. 20801/2015-1000-33509. V súlade s prijatým uznesením vlády č. 413/2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR dňa 22.7.2015 Osvedčenie č. 20801/2015-1000-35613, ktorým sa doplnila príloha č. 1 osvedčenia zo dňa 13.7.2015. V zmysle uvedeného je stavba "Vybudovanie strategického parku" významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. S poukazom na uvedené skutočnosti bola Okresnému úradu D., katastrálny odbor dňa 22.7.2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 20.7.2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba "Vybudovanie strategického parku" je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme.

1.3. Na daný skutkový stav aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) CSP, § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník, § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 575 ods.1 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákona č. 175/1999 Z. z."), § 39 zákona č. 40/1964 Zb. z. Občiansky zákonník a uviedol, že žalovaní namietali v konaní nedostatok naliehavého záujmu, absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy a žalovaný v 1. rade namietol nedostatok pasívnej legitímácie v konaní. Žalobca žalobou žiadal určiť, že bol ku dňu vyvlastnenia vlastníkom nehnuteľností. Požadoval určiť právo podľa § 137 písm. c) CSP. Preto sa v prvom rade zaoberal tým, či má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ktorý žalovaní namietali. Uviedol, že žalobcovi žalobou nejde o zmenu zápisu vlastníka v katastri nehnuteľností, ale o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Preto dospel k záveru, že nemá naliehavý právny záujem na určení, že bol vlastníkom nehnuteľností ku dňu ich vyvlastnenia. Predmetné nehnuteľnosti boli vyvlastnené jemu ako vlastníkovi (preukázané Rozhodnutím o vyvlastnení zo dňa 29.02.2016). Žiadal určiť právny stav do minulosti, teda sa nedotýka aktuálneho stavu. Nie je možná zmena v právnom stave ohľadne sporových strán pre ich vyvlastneniu. Je nesporné, že nehnuteľnosti boli vyvlastnené právoplatným rozhodnutím vyvlastňovacieho orgánu. Ako vlastníkom nehnuteľnosti je v katastri evidovaný žalovaný v 1. rade. Nadobudnutie vlastníctva vyvlastnením je osobitný druh nadobudnutia vlastníctva, ktoré nie je odvodené od práv právneho predchodcu, jedná sa o originárne nadobudnutie vlastníckeho práva. Pretože žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej žalobe, žalobu zamietol. K namietanej vecnej legitímácii uviedol, že skúmanie vecnej legitímácie, aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Dospel k záveru, že žalovaný v 1. rade nie je pasívne legitímovaný v konaní o určení, že žalobca bol vlastníkom nehnuteľností ku dňu vyvlastnenia, pretože v čase vyvlastnenia nebol žalovaný v 1. rade vlastníkom týchto nehnuteľností.

1.4. Pretože žalobu zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 1. rade mal za to, že neboli splnené podmienky na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania 15C/490/2015. Preto návrh na prerušenie konania zamietol.

1.5. Vzhľadom k úspechu žalovaného v 1. a 2. rade v konaní, o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanému v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

2. Žalobca podal proti rozsudku odvolanie. Odvolanie podal z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) - súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, písm. f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že nesprávny procesný postup spočíva v nedostatočnom odôvodnení a nevyporiadaní sa s jeho argumentáciou. Súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nezobral do úvahy z akého dôvodu bola finančná náhrada uložená do úschovy a skutočnosť, že nedošlo k jej vyplateniu. Vec nesprávne právne posúdil, keď uviedol, že nemá naliehavý právny záujem na určení, že bol vlastníkom nehnuteľností ku dňu ich vyvlastnenia z dôvodu, že pozemky boli vyvlastnené jemu. Nesprávne vec právne posúdil, keď konštatoval nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 1. rade z dôvodu, že v čase vyvlastnenia nebol vlastníkom nehnuteľností. K pasívnej vecnej legitímácii žalovaného v 2. rade sa nevyjadril vôbec. Zo žaloby zo dňa 21.6.2016 a jej listinných príloh (výpis z listu vlastníctva) vyplýva, že v čase podania žaloby (nie v čase vyvlastnenia) bol v katastri zapísaný žalovaný v 1. rade - MH Invest, s.r.o z dôvodu vyvlastnenia. So žalovaným v 2. rade O. S. bola uzatvorená zámenná zmluva. Nadobudnutie vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bolo neodôvodnene spochybňované žalovaným v 2. rade, čoho jediným účelom podľa jeho názoru bolo vyplatenie náhrady za vyvlastnenie uloženej do úschovy Slovenského pozemkového fondu napriek tomu, že v čase vyvlastnenia bol vlastníkom pozemkov (bol evidovaný na liste vlastníctva na základe rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe zámennej zmluvy). V posudzovanej veci existuje právoplatné rozhodnutie o vklade vlastníckeho práva na základe zámennej zmluvy, ktoré nikdy nebolo napadnuté protestom prokurátora a nedošlo k jeho zrušeniu. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný v 1. rade (MH Invest, s.r.o.) nie je pasívne legitimovaný v konaní o určení že bol vlastníkom nehnuteľností ku dňu vyvlastnenia, pretože v čase vyvlastnenia nebol žalovaný v 1. rade vlastníkom týchto nehnuteľností.“ Opomenul sa vysporiadať s argumentáciou uvedenou v žalobe, že v čase podania žaloby bol ako vlastník zapísaný žalovaný v 1. rade - MH Invest s.r.o. a žalovaný v 2. rade spochybňoval nadobudnutie vlastníctva k pozemkom. Podstatnou skutočnosťou je, že bol síce zapísaný na liste vlastníctva, ale náhrada mu vyplatená nebola, pretože jeho vlastníctvo bolo spochybnené žalovaným v 2. rade (čo vyplýva z Rozhodnutia o vyvlastnení, kde bolo konštatované, že prebieha konanie o určení vlastníctva). Preto žiada určenie jeho vlastníctva ku dňu vyvlastnenia hlavne z dôvodu, že žalovaný v 2. rade popiera jeho právo. Tým vyvoláva existenciu stavu objektívnej právnej neistoty, ktorý nemožno odstrániť inak len určovacím výrokom. Rozhodnutie o vyvlastnení síce poukazovalo na iné konanie, kde sú účastníci v opačnom postavení (bez účasti MH Invest, s.r.o.), ale v žalobe argumentoval, že sa nachádza v právnej neistote, ktorá by v konaní 15C/490/2015 nemusela byť odstránená, nakoľko O. S. je v uvedenom konaní dominus litis a mohol by žalobu v prípade nepriaznivého vývoja zobrať späť. Uvedené konanie netvorí prekážku litispendencie (čo konštatoval v tejto veci i Krajský súd, keď zrušil prvoinštančné rozhodnutie o zastavení), ale rieši sa v ňom otázka, ktorá môže mať vplyv na toto konanie. Preto vec nesprávne právne posúdil, keď návrh na prerušenie konania zamietol. Žalobu na plnenie nie je možné podať, pretože zloženie do úschovy má účinky splnenia dlhu. Žaloba na plnenie by mohla byť úspešná len ak by náhrada bola vyplatená žalovanému v 2. rade. K tomuto však nedošlo. Práve pre žalobu na plnenie nie je daná aktívna ani pasívna vecná legitímácia. Je potrebné vytvoriť právny základ a to prostredníctvom určovacej žaloby. Čo sa týka prípadného výroku, že mu náhrada patrí, jedná sa o určovaciu žalobu. Ďalej uviedol, že aj keď už súd vo veci 15C/490/2015 rozhodol, rozhodnutie nie je právoplatné. Aktuálne neexistuje nielen prekážka litispendencie, ale ani prekážka res iudicata. Nemôže obstať tvrdenie, že nemá právny záujem na určení vlastníctva ku dňu vyvlastnenia, lebo jemu boli nehnuteľnosti vyvlastnené, keď nebol vyriešený základ sporu - platnosť zámennej

zmluvy. Stále sa nachádza v právnej neistote ohľadom toho, komu náhrada patrí. Súd môže prerušiť konanie ak sa domnieva, že táto otázka má byť vyriešená v inom konaní, ak však neexistuje žiadne právoplatné rozhodnutie a zároveň nie je daný dôvod litispendencie v zmysle rozhodnutia Krajského súdu v Nitre, je záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu nesprávny a predčasný. Rovnako je nesprávnym záver, že žalovaný v 1. rade nie je pasívne legitimovaný, pretože v čase vyvlastnenia nebol vlastníkom týchto nehnuteľností. Vyvlastnením došlo k prechodu vlastníckeho práva a na list vlastníctva bol zapísaný žalovaný v 1. rade. Žalovaným bol MH Invest, s.r.o. z dôvodu, že rozsudok je záväzný pre účastníkov konania a ak sa zapíše poznámka v zmysle § 228 ods. 2 CSP je rozsudok záväzný aj pre každého ďalšieho nadobúdateľa, ktorého sa týka návrh na vklad podaný po zápise poznámky. V prípade MH Invest s.r.o. však takáto podmienka splnená nebola (platí až pre ďalších nadobúdateľov po MH Invest s.r.o.) okrem toho, nebol podaný návrh na vklad, ale vlastníctvo bolo nadobudnuté vyvlastnením. Aby sa však zabránilo prípadným ďalším sporom ohľadne náhrady za vyvlastnenie, bolo potrebné z jeho strany rozšíriť záväznosť určujúceho rozsudku aj na spoločnosť MH Invest, s.r.o.. K zamietnutiu žaloby z dôvodu určenia vlastníctva do minulosti uviedol že sa jedná o nesprávne právne posúdenie. V konaní sa rieši otázka, ktorá má význam v aktuálnom čase, lebo náhrada dosiaľ nebola vyplatená. V tomto smere súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd dospel k záveru, že nie je daný naliehavý právny záujem odôvodňujúci, že návrh musí podať ten, kto vlastníctvo spochybňuje. Celkom opomenul tú skutočnosť, že mu náhrada vyplatená nebola, aj keď bol zapísaný na liste vlastníctva. Jeho vlastníctvo teda orgán rozhodujúci o vyvlastnení neuznal. Nemá k dispozícii žiaden iný účinný právny prostriedok. Bez vyriešenia otázky vlastníctva nemá podklad pre vyplatenie náhrady. Slovenskému pozemkovému fondu neprislúcha rozhodovať o otázke vlastníctva. Bez rozhodnutia súdu nemôže úschovu vydať. K naliehavému právnomu záujmu citoval ustanovenia § 137 písm. b) CSP, ustanovenia § 111 ods. 4 Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „Stavebný zákon“), § 113a ods. 3 Stavebného zákona, ustanovenia § 17 ods. 2 Zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „Zákon“) a uviedol, že nie je zrejmé, od čoho súd odvodil záver, o nemožnosti v zmene v právnom stave ohľadne sporových strán vzhľadom k vyvlastneniu. Účelom žaloby nie je určenie vlastníckeho práva (čo vzhľadom na vyvlastnenie nie je možné), ale určenie vlastníctva ku dňu vyvlastnenia, teda určenie právneho základu pre vydanie úschovy. Podaná určovací žaloba nemá za cieľ doceliť zmenu v zápise v katastri nehnuteľností. Preto je záver súdu nesprávny. V žalobe a následne v návrhu na zmenu žaloby bolo jasne uvedené, čo žalobou sleduje. Z ustanovenia § 111 ods. 4 Stavebného zákona v spojitosti s ustanovením § 113a ods. 3 jednoznačne vyplýva, že k úschove došlo, lebo nebolo zrejmé, kto je vlastníkom. Na základe vyššie uvedeného ustanovenia je zrejmé, že v zmysle ustanovenia § 111 ods. 4 Stavebného zákona v spojitosti s ustanovením § 17 ods. 2 Zákona je vyplatenie náhrady viazané na výsledok konania o vlastníctve vyvlastňovaného pozemku. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia CSP je možné prijať záver, že naliehavý právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. Rozhodnutie súdu považoval za formalistické a arbitrálne. Navrhol aby Krajský súd v Nitre vydal uznesenie, ktorým zrušuje rozsudok Okresného súdu v Nitre sp. zn. 18C/443/2016-282 zo dňa 5.9.2019 a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd konanie 18C/443/2016 prerušuje do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 15C/490/2015.

3. Žalovaný v 2. rade v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Stotožnil sa so zisteným skutkovým stavom veci a jeho právnym posúdením. Poukázal na chronológiu prevodu a prechodu vlastníckeho práva a na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 175/1995 Z. z., na základe ktorého vzniklo predkupné právo štátu, ktorého vykonávateľom bola spoločnosť MH Invest, s.r.o., čím došlo k dodatočnej nemožnosti plnenia zo zámennej zmluvy. Nestotožnil sa s názorom žalobcu o význame konania vedeného pod sp. zn. 15 C 490/2015, pretože v tom konaní sa nerieši významná otázka pre rozhodnutie súdu v tomto konaní. Cieľom žalobcu je vyplatenie vyvlastňovacej náhrady. Nemá tak záujem spochybníť jeho vlastnícke právo. Preto ani výsledok konania vedeného pod sp. zn. 15 C 490/2015 nič nezmení na skutočnosti, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na danom určení.

4. Žalovaný v 1. rade sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu vyjadril k jednotlivým bodom odvolania. K namietanému nesprávnemu procesnému postupu uviedol, že označené dôvody odvolania a ich zdôvodnenie je zmatečné ako celá argumentácia žalobcu v priebehu celého konania. Súd prvej inštancie vzal do úvahy zloženie náhrady za vyvlastnenie do úschovy SPF a jej nevyplatenie. Zároveň zistil, že neexistuje naliehavý právny záujem na danom určení, pretože náhrada za vyvlastnenie môže byť vyplatená len na základe výsledku iného súdneho konania, resp. iných súdnych konaní a nie

tohto konania. K námietke o zamietnutí návrhu na prerušenie konania uviedol, že žalobca si zrejme neuvedomil, že pokiaľ by sa skôr začaté súdne konanie vyriešilo akýmkoľvek právoplatným spôsobom, dôvod pre ktorý bola náhrada za vyvlastnenie zložená do úschovy, t.j. existencia skôr začatého konania, o ktorom bola v čase vyvlastnenia vedená poznámka na príslušnom liste vlastníctva, odpadá. Náhrada za vyvlastnenie by mohla byť vyplatená tomu, komu jej vyplatenie bolo odopreté, t.j. žalobcovi evidovanému v čase vyvlastnenie v katastri. Z toho vyplýva, že samotné odôvodnenie žaloby bolo absurdné a nesúladne s právnymi predpismi SR. Náhrada za vyvlastnenie pozemku nebude môcť byť vyplatená žalobcovi na základe rozsudku v tomto konaní, preto nemôže mať naliehavý právny záujem na danom určení. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci poukázal na naliehavý právny záujem ktorý žalobca nemôže mať, pretože sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ku dňu jej vyvlastnenia. Ku dňu vyvlastnenia bol vlastníkom nehnuteľnosti. Svoje vlastnícke právo mal a má možnosť preukazovať už v skôr začatom súdnom konaní. Nestotožnil sa s názorom žalobcu o naliehavom právnom záujme na danom určení vyplývajúcom z právneho predpisu, konkrétne § 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 z.z.. Z citovaného ustanovenia nevyplýva predpoklad podania akejkoľvek určovacej žaloby o určenie právne skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Uvedené ustanovenie len stanovuje, aké náhrady SPF prijíma do úschovy a v akých lehotách ich vypláca. Z daného ustanovenia nemožno vyvodit' naliehavý právny záujem na danom určení a žalobca neuplatnil tento argument v základnom konaní. Jedná sa o novotu v odvolacom konaní. Preto žiadal odvolací súd, aby na ňu v odvolacom konaní neprihliadal. Z dôvodu zamietnutia žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať k pasívnej vecnej legitímácii. Navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalovaný v 2. rade podal písomné vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného v 1. rade. Poukázal na svoje vyjadrenie k odvolaniu a stotožnil sa s dôvodmi vyjadrenia žalovaného v 1. rade.

6. Žalovaný v 2. rade podal vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného v 2. rade, zotrval na svojej argumentácii a stotožnil sa s jeho vyjadrením.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobcu podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Preto napadnutý rozsudok vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd pre správnosť zisteného skutkového stavu, použitia právnych noriem a ich správnej aplikácii nepovažoval za potrebné opakovať zistený skutkový stav, ustanovenia zákonov citovaných súdom prvej inštancie a ich výklad.

8. Odvolací súd skúmal vadu konania namietanú žalobcom spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho arbitrárnosti, čo viedlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viaceré samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil a ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať na odvolacie konanie, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí práva na spravodlivý súdny proces, pre ktorú by musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces. Preto následne preskúmal napadnutý rozsudok.

9. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na nepreukázaní naliehavého právneho záujmu žalobcu na danom určení. Odvolací súd sa s jeho názorom záujme stotožnil.

10. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Žalobca sa pôvodne žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V priebehu konania zmenil žalobný petít a žiadal určiť, že bol vlastníkom nehnuteľností ku dňu ich vyvlastnenie. Naliehavý právny záujem odôvodnil rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jeho nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ktorá bola zložená do úschovy SPF.

Formuláciu petítu na určenie, či tu právo je alebo nie je potrebné formulovať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia § 217 CSP (M. Števíček a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, rok 2016, strana 499). Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať že „ak sa má určovací žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy“ (M. Števíček a kol., Občiansky súdny poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, 2. vydanie, komentár k § 80). Podobne „Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové. Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva“ (M. Števíček a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, rok 2016, komentár k § 137). Súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu o určení (spolu) vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstať, a ktorý sám o sebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011). Ak všeobecný súd dospeje

k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaoberá (II. ÚS 137/08). Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR 5 Cdo 548/2015 z 28. 9.2016 publikovaným pod R 22/2017, ktorého právna veta znie „Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP (§ 137 písm. c)CSP), nie je daný, ak sa petít žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva. Otázka, či žalobu s určovacím petitom podáva ten, kto je aktívne vecne legitimovaný, a či takáto žaloba smeruje proti tomu, kto je pasívne vecne legitimovaný, je otázka

hmotnoprávna, riešenie ktorej prichádza do úvahy až v prípade záveru súdu, že podaná žaloba je v zmysle § 137 CSP procesne prípustná.

10. Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka (žalovaného v 1. rade nadobúdajúceho vlastnícke právo vyvlastnením), ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva. Žalobca sa tohto určenia ani nedomáhal, pretože žiadal určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Ku dňu vyvlastnenia bol ich vlastníkom, jemu boli nehnuteľnosti vyvlastnené. Z obsahu žaloby, všetkých jeho vyjadrení vyplýva, že žalobu podal len z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok, ktorá bola uložená do úschovy SPF a jej vyplatenie si nárokuje z dôvodu uplatnenia nároku na vyplatenie žalovaným v 2. rade. Okresný súd Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 490/2015 rozhodol rozsudkom zo dňa 28.03.2019 pod č.k. 15 C 490/2015-277 o nároku žalovaného v 2. rade tak, že náhrada za vyvlastnené pozemky bude vyplatená žalovanému v 2. rade. Z obsahu rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie posudzoval ako predbežnú otázku platnosť zámennnej zmluvy. Dospel k záveru o jej absolútnej neplatnosti pre porušenie predkupného práva žalobcom a jej rozpor zákonu so zákonom č. 175/1999 Z.z.. Konanie nie je doposiaľ skončené, vec prebieha na odvolacom súde pod sp. zn. 9Co/240/2019.

11. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobca sa mal svojho nároku domáhať žalobou na plnenie. V žalobe na plnenie súd skúma ako predbežnú otázku vlastníckeho práva. Nie je prípustná žaloba na určenie v prípade možnosti uplatnenia žaloby na plnenie. Žalovaný v 2. rade podal žalobu proti žalobcovi na plnenie, v konaní bola posúdená zámenná zmluva a bolo rozhodnuté o plnení. Preto žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na danom určení. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Pretože potvrdil rozsudok pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, nemal dôvody sa vyjadrovať k ďalším odvolacím dôvodom žalobcu a vyjadreniam žalovaných k týmto dôvodom.

12. Žalobca podal odvolanie proti výrokovej časti rozsudku zamietajúcej jeho návrh na prerušenie konania. Súd prvej inštancie poučil strany sporu o možnosti podať odvolanie vo veci samej. Z ustanovenia § 355 ods.2 CSP vyplýva, že odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné, ak to pripúšťa zákon. V ustanovení § 357 CSP sú vymedzené uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné. Z tohto taxatívneho výpočtu uznesení vyplýva, že zákon nepripúšťa odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania. Preto odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol.

13. O náhrade trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offo podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešným žalovaným priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).